

Assendelft verloor zijn oude dorpskerk

IN GEHEEL KENNEMERLAND IS er geen dorp, waarover wij, wat de eerste helft der 17de eeuw betreft, in afbeeldingen zo uitnemend en zo artistiek zijn gedocumenteerd als Assendelft. Het materiaal, dat is bewaard, betreft in het bijzonder de oude Kerkbuurt van het dorp en de Middeleeuwse kerk, welke in de vorige eeuw is verdwenen.

Assendelft heeft oudtijds uit zijn bevolking twee kunstenaars groot zien worden, de beide Saenredam's, vader en zoon. Uit hun werk blijkt, dat zij ook ter plaatse inspiratie hebben ontvangen. Reeds uit het jaar 1595 is van de eerste, Jan Saenredam, een merkwaardige tekening bewaard. Zijn zoon Pieter, die op jonge leeftijd naar Haarlem is verhuisd, is de grootste architectuurschilder onder zijn tijdgenoten in Holland geworden. Geen wonder, dat ook hij belangstelling heeft gehad voor de mooie oude kruiskerk in zijn geboortedorp. Van het interieur heeft hij een reeks schets- en constructietekeningen en een paar beroemde schilderijen gemaakt.

Ook wordt in Berlijn een fijne tekening van zijn hand bewaard, welke de Kerkbuurt voorstelt in het jaar 1633. In het pas verschenen boek "Uit het verleden van Midden-Kennemerland" kan men daarvan een reproductie in koperdiepdruk vinden evenals van een zijner grote schilderijen. Hij heeft de omgeving van de kerk, gezien van de westzijde, op bedoelde tekening in beeld gebracht.

Die Assendelver Kerkbuurt was een en al vredigheid. Een eeuw later is zij nog eens getekend door Cornelis Pronk, die ons zulk een schat van Kennemerdorpsgezichten heeft nagelaten. Pronk legde in zijn werk, waarvan wij hierbij de lezer een reproductie doen zien, de dorpskern vast zoals die zich in het jaar 1728 vertoonde, gezien van het oosten. Het is een bekoorlijk landelijk tafereeltje.

Terwijl wij er van genieten, komt ons, mensen van de twintigste eeuw, onwillekeurig het verwijt op de lippen, dat de Assendelvers hun prachtige Middeleeuwse kerk in de loop der tijden hebben laten vervallen tot zij in slopershanden moest geraken. Bij een goede zorg en een redelijk onderhoud hadden zij dit verlies kunnen vermijden. Met die oude dorpskerk is er iets uit die omgeving verdwenen, dat vier, vijf eeuwen lang Assendelft gekarakteriseerd heeft. Een monument, dat zijn vertrouwde plaats steeds in het dorpsbeeld heeft gehad, vele generaties lang. Een gebouw, waarin Jan Saenredam begraven lag en dat vroeger in zijn koor ook de graftombe van de Van Assendelft's heeft bevat.

Het dorp is door het tenietgaan van die kerk blijvend verarmd. Het is doodjammer, dat de geslachten, die daarvoor verantwoordelijk waren, het ons niet in goede staat hebben overgeleverd. Laat deze gang van zaken ons tenminste een les zijn, waarmede wij ons voordeel kunnen doen met betrekking tot de in ons Noorderkwartier nog gespaarde oude kerken.